

Geachte voorzitter, leden van de commissie,

De discussie over de Van Waningweg raakt wat mij betreft aan een veel grotere vraag. Het college kijkt nadrukkelijk naar spreiding, leefbaarheid en wat een bestaande wijk kan dragen.

Volkshuisvesting gaat ook over wat keuzes betekenen voor buurten, gemeenschappen en de mensen die daar wonen.

Dat is belangrijk voor onze stad, want armoede gaat niet alleen over inkomen. In kwetsbare buurten zijn sociale verbanden van grote waarde: mensen die elkaar helpen en naar elkaar omkijken.

Hoe kan het dat een vastgoedontwikkelaar brood ziet in grootschalige opvang binnen het sociale domein in Heerlen? Kennelijk is er een markt rond maatschappelijke kwetsbaarheid. Juist daarom moeten we zuinig zijn op wat géén verdienmodel nodig heeft: gemeenschappen waarin mensen elkaar nog helpen.

Als we zulke buurten afbreken, kunnen we méér verliezen dan woningen alleen. We spreken vaak over mengen zonder te verdringen, maar de werkelijkheid is dat bij herstructurering juist bestaande bewoners vertrekken, sociale verbanden verdwijnen en uiteindelijk hele gemeenschappen uit elkaar vallen.

De Van Waningweg laat zien dat er blijkbaar nog ruimte is om op aanzienlijke schaal iets toe te voegen. Waarom zouden we vernieuwing dan vooral zoeken in het vervangen van bestaande buurten, als we ook kunnen toevoegen waar ruimte is en behouden wat nog toekomst heeft?

Precies daar ontstaat een fundamentele uitdaging: hoe wil Heerlen, met zijn oude mijnwerkersbuurten en diepgewortelde sociale verbanden, groeien zonder bestaande buurten en gemeenschappen te verdringen?

Onze jongste én meest ervaren wethouder, sprak onlangs over **een “historisch kantelpunt”** voor Heerlen en benadrukte het belang van publieke regie op wonen. En op zo’n kantelpunt moet Heerlen kleur bekennen: wat voor volkshuisvestingsbeleid wil Heerlen de komende jaren voeren?

Het nieuwe coalitieakkoord geeft daarvoor heldere aanknopingspunten. Wonen is een absolute topprioriteit. Maar stedelijke vernieuwing gaat volgens het akkoord niet alleen over stenen: bepalend is ook **“of gemeenschappen sterker worden”**. En het college schrijft zelfs: **“Niet iedere ontwikkeling is vooruitgang.”**

Daarom gaat het niet alleen om óf we bouwen, maar vooral om wát we bouwen, voor wie en wat daarvoor moet wijken. Dat geldt vanavond wat betreft de Van Waningweg, maar net zo goed bij de herstructurering van onze oude mijnwerkersbuurten.

Burgemeester Roel Wever noemde onze mijnwerkerswijken bij een voor mij bijzondere gelegenheid nog een van de weinige zichtbare overblijfselen uit de glorie tijd van de mijnbouw en sprak over **de kracht van volksbuurten**. Belangrijker nog: hij stak, zoals hij zelf zei, **“de hand in eigen boezem”**: **“Bij renovatie ligt een rol als gemeente weggelegd.”** Daarmee is ook de gemeente aan zet. **Welke verantwoordelijkheid neemt Heerlen voor het behoud van zijn buurten, zijn geschiedenis en de gemeenschappen die daar zijn geworteld?** Misschien ligt daar de uitdaging: **toevoegen waar ruimte is en behouden wat nog toekomst heeft.**

De burgemeester noemde Heerlen een stad van herstructurering, sprak ook de ambitie uit om “opnieuw een boodschap voor wijktransformaties” te zijn – voor Parkstad, Limburg en zelfs het hele land. **Misschien ligt daar de uitdaging: toevoegen waar ruimte is en behouden wat nog toekomst heeft.**

En laat ik daarbij iets zeggen wat misschien niet iedereen van mij verwacht.

Ik wil Vincio Wonen een compliment geven.

In Oud-Meezenbroek is uiteindelijk besloten woningen die eerder voor sloop in beeld waren, te renoveren. **Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald.** Zo kunnen bestaande gemeenschappen bewaard blijven, sociale verbanden voortleven, een stukje mijnverleden een nieuwe toekomst krijgen en kan juist die samenhang de vraag naar opvang binnen het sociaal domein helpen verkleinen.

Ik hoop dat ook de resterende woningen waarover nog geen besluit is genomen een eerlijke kans op renovatie krijgen en dat de gemeente, waar nodig, bereid is daaraan bij te dragen.

Misschien is dát wel de belangrijkste les van Oud-Meezenbroek: **vernieuwing hoeft niet altijd te beginnen met slopen. Soms begint vooruitgang juist met opnieuw kijken naar wat er al staat.**

En precies daarom kom ik terug op de ingezonden brief van een inwoner van Versiliënbosch die helaas vandaag niet heeft kunnen inspreken. Durft deze raad opnieuw te kijken naar wat daar nog behouden kan worden?

Want als Heerlen werkelijk op een historisch kantelpunt staat, zoals wethouder Gelderblom zei, gaat het niet alleen om hoeveel woningen we bouwen. Het gaat ook om wat een buurt kan dragen, wat behouden kan blijven, wat ervoor terugkomt en voor wie en vooral om wat die keuzes betekenen voor de mensen en gemeenschappen die daar al geworteld zijn.

Er zit een nieuw college en er zit een nieuwe gemeenteraad. Daarmee ligt er ook een nieuwe kans om verstandige keuzes te maken — niet alleen vandaag bij de Van Waningweg, maar juist bij toekomstige volkshuisvestelijke vraagstukken die rechtstreeks raken aan inwoners, zoals in Versiliënbosch. En daarom wil ik u met één vraag achterlaten:

Wat betekent uw eigen uitgangspunt om de woningvoorraad te verbeteren en te verruimen “zonder inwoners te verdringen” concreet voor onze oude buurten en in het bijzonder voor de bewoners van Versiliënbosch?

Francis Leschot

